

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Цапенка Ігоря Яковича щодо відповідності
Конституції України (конституційності) частини четвертої статті 287
Господарського процесуального кодексу України**

Київ
8 жовтня 2025 року
№ 171-2(I)/2025

Справа № 3-10/2025(20/25)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни – головуєчого,
Барабаша Юрія Григоровича,
Совгирі Ольги Володимирівни – доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Цапенка Ігоря Яковича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини четвертої статті 287 Господарського процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Совгирю О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Цапенко І.Я. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність статті 19, частині другій статті 55, частині першій, пункту 8 частини другої статті 129, частинам першій, другій статті 129¹ Конституції України (конституційність) частину четверту статті 287 Господарського процесуального кодексу України (далі – Кодекс).

Відповідно до частини четвертої статті 287 Кодексу „особа, яка не брала участі у справі, якщо суд вирішив питання про її права, інтереси та (або) обов’язки, має право подати касаційну скаргу на судові рішення лише після його перегляду в апеляційному порядку за її апеляційною скаргою, крім випадку, коли судові рішення про права, інтереси та (або) обов’язки такої особи було ухвалено безпосередньо судом апеляційної інстанції. Після відкриття касаційного провадження за касаційною скаргою особи, яка не брала участі у справі, але суд вирішив питання про її права, інтереси та (або) обов’язки, така особа користується процесуальними правами і несе процесуальні обов’язки учасника справи“.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Цапенко І.Я. звернувся до Верховного Суду із касаційною скаргою на постанову Східного апеляційного господарського суду від 5 вересня 2024 року та рішення Господарського суду Харківської області від 8 серпня 2023 року у справі, в якій він не брав участі.

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду ухвалою від 18 жовтня 2024 року відмовив Цапенку І.Я. у відкритті касаційного провадження на підставі пункту 1 частини першої статті 293 Кодексу, оскільки касаційна скарга подана на судові рішення, які відповідно до частини четвертої статті 287 Кодексу не підлягають касаційному оскарженню. Верховний Суд зазначив, що положення частини четвертої статті 287 Кодексу надають право на касаційне оскарження судового рішення особам, які не брали участі у справі, але суд ухвалив рішення щодо їхніх прав, інтересів та (або) обов’язків, лише за умови попереднього оскарження до суду апеляційної інстанції цими особами судового рішення; Цапенко І.Я. не був учасником справи під час її розгляду судами попередніх інстанцій, а тому суд касаційної інстанції не вбачає процесуально-правових підстав для відкриття касаційного провадження за касаційною скаргою Цапенка І.Я. без попереднього перегляду рішення

Господарського суду Харківської області від 8 серпня 2023 року судом апеляційної інстанції за апеляційною скаргою Цапенка І.Я.

Суб'єкт права на конституційну скаргу твердить, що внаслідок застосування Верховним Судом оспорюваних положень Кодексу порушено його конституційне право на касаційне оскарження судового рішення, визначене статтею 55, пунктом 8 частини другої статті 129 Основного Закону України.

3. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Основним Законом України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Зі змісту конституційної скарги вбачається, що, стверджуючи про невідповідність оспорюваних положень Кодексу Конституції України, Цапенко І.Я. фактично висловив незгоду з результатами правозастосування Верховним Судом частини четвертої статті 287 Кодексу та з судовими рішеннями, ухваленими у його справі, що не є обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності оспорюваних положень Кодексу в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Конституційний Суд України неодноразово зазначав, що правозастосовна діяльність полягає в індивідуалізації правових норм щодо конкретних суб'єктів і конкретних випадків, тобто в установленні фактичних обставин справи і підборі юридичних норм, які відповідають цим обставинам; пошук та аналіз таких норм з метою їх застосування до конкретного випадку є складовими правозастосування і не належать до повноважень Конституційного Суду України [ухвали Конституційного Суду України від 31 березня 2010 року № 15-у/2010, від 3 липня 2014 року № 73-у/2014, від 24 лютого 2016 року № 14-у/2016, ухвала Другого сенату Конституційного Суду України від 20 листопада 2019 року № 70-у(II)/2019].

Автор клопотання не обґрунтував, у чому саме полягає невідповідність частини четвертої статті 287 Кодексу Конституції України, а отже, не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Цапенка Ігоря Яковича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини четвертої статті 287 Господарського процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62

Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**